

(A történészek által „római hullazsinat” néven emlegetett esemény, akár milyen hihetetlennek rémlik is elsőre, valóban bekövetkezett. Krisztus után 897-ben, amikor az európai civilizációt egyszerre fenyegették a vikingek, a szaracénok és a kalandozó magyarok, a gyanús körülmények közt elhunyt Formosus pápa holttestét utódja, a nem sokkal később börtönbe vetett és ott megfojtott VI. István kiásatta, koholt vádak alapján bíróság elé állította, és halálra íteltette. A félig már feloszlott hullát megcsonkították, lefejezték, majd a Tiberisbe hajították. Ezt az eseménysort dolgoztam fel szabadon, de a ránk maradt kútfőktől nem is olyan nagyon eltérve.

Márton László 65

A RÓMAI HULLAZSINAT

részlet

A színmű első változatát 1978-ban, tizenkilenc évesen írtam, még a hódmezővásárhelyi laktanyában. Barátaim jókat nevettek a felolvasott jelenetek hallatán. Ezt a változatot Ruszt József 1992 őszén megrendezte a Kolibri Színház pincéjében. A próbafolyamat és a bemutató hatására elhatároztam, hogy kibővítem és elmélyítem, egyszerűen „rendesen” megírom a darabot. A munkának többször is nekirugaszkodtam az elmúlt huszonöt évben. Végül, sokadszori próbálkozás után, tavaly nyáron, negyvenegy évvel a megírás kezdetei után, sikerült számomra elfogadható módon lezárni.

A római hullazsinat a Bátor Csikó című drámakötetben jelenik meg jövő tavasszal, a Kalligram Kiadónál.)

Jelenet egy világtörténelmi abszurd drámából. Helyszín: Róma. Idő: a magyar honfoglalás évtizedei.

A Laterán-palota. Jön Adalbert toszkán palotagróf és Lambert spoletói hercegi.

ADALBERT

Helyben vagyunk. Kezed nyirkos.
Most először leszel gyilkos?

LAMBERT

Bár szeretnék örökölni,
Mégis sajnálnám megölni
Krisztus földi helytartóját.

ADALBERT

Ne sajnáld azt a tar gólyát!

LAMBERT

Szívem nem bástya, de rés,
A lélek annyira furdal.

ADALBERT

Csakhogy a nagyratörés
Nem lágymoll, de durva dúrdal. –
Kezdtém neki magyarázni,
Hogy engem kell a világ
Császárává koronázni.
De a pápa visszavág.
Császár – azt felelte – már van.
Én maradjak a hínárban!
Na de most jól megszívatjuk.
Új késedet felavatjuk,
Azt végighúzod a torkán:
Győzelmünk zúg, mint az orkán.
Pápát csinállok belőled!
Cserébe azt kérem tőled,
Hogy császárrá koronázzál.

LAMBERT

De a bűn lelkekre rászáll!

ADALBERT

Bűnösnek lenni remek.
Az emberek babszemek,
Akik bűnökben rotyognak.

LAMBERT

Mindjárt könnyeim potyognak.

PORTÁS (jön)

Hát ti ketten mit kerestek?

ADALBERT

Nem vagyunk kutatni restek
Olyasféle valakit,
Aki ajtót alakít
Őszentsége trónusához.

PORTÁS

Vigyázzatok, mert kiátkoz! –
Biztosan gyilkosok vagytok.

ADALBERT

Jól fog az agyad, te agy-tok.

Új fiú vagy. Még nem ismeresz.
Útban lenni ezért is mersz.
Gyilkos vagyok és csaló.

LAMBERT

Itt egy kis borralaló.

67

PORTÁS

Ha te a portást lenézed,
Keserű lesz lelki mézed,
És az Isten meg nem áld.

ADALBERT

Nehogy már utunkat álld!

PORTÁS

Ki láthatja át a bordás
Szív-ketreceket? A portás.
Ki őrzi meg jól a csend és
Béke áldását? A rendész.
Tőle függ a bemenet,
Ő mond igent vagy nemet.

LAMBERT

Fényes markú portásmester!
Pápa mellett őrző sámán!
Hímnős bibliai Eszter!
Van téged megkenni háj.

ADALBERT

Én egy nagy rész Mordeháj
Vagyok és csipetnyi Hámán.

PORTÁS

Ne feledd el, hogy Szent Péter
Ott, ahol magas az éter,
Ugyanolyan portás, mint én.

LAMBERT

És a baksist várja szintén.

KULCSÁRNŐ (jön)

Ereszd be az urakat!
Nem kell már a bakafánt.
Van más dolgod egy rakat.
Ne légy harci elefánt,
Ne légy házőrző molosszus,
Te zápult agyú kolosszus!
Miért legyen ez a két férfi bosszús?

PORTÁS

Nekem te nem dirigálsz.
Bújj a kemence mögé!

KULCSÁRNŐ

Szent hatalmat deriválsz,
De a ház az ördögé. –
Képzeljétek, jött az ördög:
Beengedte ez az őr-dög.

PORTÁS

Jött az ördög velem szembe.
Mondta: kártyázni akar.
Ment a pápához hamar,
Úgy, hogy én eresztettem be.

ADALBERT (szimatol)

Érzem a kénköszagot.
Nem nyitnátok ablakot?

LAMBERT

Mi van?! Ezt nem hiszem el!

KULCSÁRNŐ

Pápákat is kiszemel
Az ördög, ha játszani
Óhajt.

PORTÁS

Nem elég Gonosznak
Lenni, hódolván a Rossznak:
Annak is kell látszani!

KULCSÁRNŐ

Már el is nyerte a házat
A pápától. Nem gyalázat?

PORTÁS (kinyit egy ajtót)

Itt mehettek Anasztázig:
Az ördöggel kanasztázik.

ADALBERT

Nagyon rossz a lapjárás?

KULCSÁRNŐ

Mindkét szeme könnypárás.

PORTÁS

Tudod, milyen nagy a tét?
Feltette az életét!

ADALBERT

Ha feltette, nem féltette.

PORTÁS

Hiú reménység éltette,
Mert az ördög bármit művel,
Fejében hazug betűvel
Van beírva minden hártya.

(Jön az ördög, hóna alatt a kapálózdó Anasztáz pápával.)

ANASZTÁZ

Csaltál! Cinkelt volt a kártya!

ÖRDÖG

Végigjátszottuk a játszmat.
Te az isteni Fénypásmát
Hívtad, én meg a Sötétet.
Utóbbi nyerte a tétet.
Ha csal a Sötétség, hát csal.
Így volt annak idején
A Názáretbeli áccsal.

ANASZTÁZ

Gyehennára kerülök!

ÖRDÖG

Elbúcsúzunk: ő meg én.

ANASZTÁZ

Kárhozatba merülök!
Szurkos üstben fogok ülni!

ÖRDÖG

Semminek sem tudsz örülni? –
Szevasztok! Viszem loholva
Ezt a pápát a pokolba.
Válasszatok újat, jobbat!

PORTÁS

Aki nála többet lophat?

(Ördög, Anasztázzal a hóna alatt, el.)

KULCSÁRNÓ

Úgy elvitte, mint a sicc.

PORTÁS (szimatol)

Jó lesz, ablakot ha nyitsz.

KULCSÁRNÓ

Úgy elvitte: szinte fénylett.

LAMBERT

Okafogyott a merénylet.

ADALBERT (Lambertnek)

Látod, ártatlan maradtál.

Késednek munkát nem adtál.
A pápa elment magától.
Minket már semmi sem gátol.
Az új pápa te leszel!

(Jön Theodora, Marozia, Bonifác és három Bíboros.)

THEODORA

De már ebből nem eszel!
Hercegi tökfejedbe azt rázd,
Hogy az ördög szegény Anasztázt
Kívánságunkra vitte el.
Ezt bizonyítja számos csodajel.
Hites férjem, Theophilactus
Nevében úgy zajlik az aktus,
Hogy az új pápa Bonifác.

ADALBERT

Készül neki halotti pác?
Nem sokáig él Bonifác ám,
Mert ő közismerten balfácán!

THEODORA

Adalbert, hiába kavarsz.

MAROZIA

A bajkeverés Magna Ars,
De tudomásul venni tessék,
Hogy a római főnemesség
Óhaja: Bonifác legyen a pápa,
És nem kívántuk ezt hiába,
Mert minden jel arra utal,
Hogy Bonifác téged kiebrudal.

LAMBERT

Hát engem már észre se vesztek?

THEODORA

Te maradj csöndben.

MAROZIA

Te maradj veszteg.

LAMBERT

A szívem a bánattól összetöpped.

ADALBERT (Bonifácra mutat, miközben kivezetik)

Ezt is megölik majd, mint a legtöbbet.

LAMBERT

Engem már ki sem dobtok, mint őt?

MAROZIA

Ha kéri, dobjuk ki a pintyőt.

(Lambertet kivezetik.)

KÓRUS

A mennyekbe fehér füst száll:

Örvend falevél és fűszál.

BONIFÁC

Eljutottam ötről a hatra!

Nem mondok mást: meg vagyok hatva.

THEODORA

Mit vársz? Tapsvihart? Vagy megtorlást?

Kezdd már a hatalomgyakorlást!

71

Új Forrás 2021/9 – Márton László: A római hullaszínát
részlet

